

N° 39 - EBREL 1973

« POBL VREIZ »

B.P. 713

35009 - ROAZON CEDEX

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZ

0,50

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

AR VOTADEGOU E BREIZ :

■ AN TU KLEIZ N'EUS GREET
UR MELL LAMM WAR RAOG.

■ CHOM A RA KREñV AN TU DEHOU

PENNAD-STUR

Setu paseet ar votadegoù. Pouezus eo evidom gwelout peseurt cheñchamant zo e Breiz evid ar politikerezh. Evid an dra-ze n'eo ket niver an deputeed a gont ar muia, med niver ar mouezioù evid peb strollad.

An tu kleiz zo êt war raog. Ar « Programme Commun », n'eus lakaet ar P.C. da gaout muioù mouezioù en eun nebeud lehiou, med e Breiz, ar P.S. dreist-oll an hini n'eus grêt eur mell lamm en araog. Gouest om da lavarout hon levezeg pa welom an tu dehou o kila med arabad deom serri hon daoulagad ; siwaz chom a ra atao kreñv. Sklêr oa an traou er votadegoù-mañ, eur stourm etre an tu dehou hag an tu kleiz e oa, setu red eo bet d'an tu dehou en em « radikalisa », muioù mui eo lonket gantañ ar c'hreiz a zo o vond da netra.

Red eo deom ivez sevel a eneb da sistem ar votadegoù er Frañs, rag kement tra zo grêt evid sikour an tu dehou. Furmou souezus o deus alies ar sirkonskripsionoù rag pa vez eur c'horn bennag euz an tu kleiz vez atao klasket lakaad anezhañ e-touez reoù all euz an tu dehou. Hag a hend all ma vije bet roet niver an deputeed da proporsion da niver ar mouezioù n'eo ket 6 depute euz an tu kleiz a vije bet med 13 war an 33 zo e Breiz a bez (5 departamant).

Pemp den a bresente an U.D.B. ; pa seller nemed eus ar sifrou ar pezh n'eus bet an U.D.B. n'eo ket kalz tra, dister awalh evel ar strollad. Med red eo derhel soñj e oa ar wech kentañ deom da vond da glask mouezioù da votadegoù an deputeed. Ouzpenn-se ne oa ket bet dibabet ganeom ar sirkonskripsionoù e-leh vefe an êsa, med ar re o doa eun talvoudegezh politikel (pennad-stur an niverenn 37 miz c'hwevrer). Eun dra all c'hoaz, er c'hontrol euz strolladoù all an tu kleiz n'om ket bet gouest da gaout an daou benveg pouezus evid ar bruderez : ar radio hag an tele. Med epad stourm ar votadegoù kalz traou za bet mad da rei kalon deom. Dre vraz e Breiz eo bet red d'ar vuhez politikel der'hel kont euz gwirvoudoù ar vro med muioù c'hoaz aze e-leh e oa tud euz an U.D.B. Red eo bet d'hon enebourien euz an tu dehou anzavout e oa kalz traou fall e Breiz... E sirkonskripsion Brest-Landerne hag e hini Ar faoued. An Henbont, war paotr an U.D.B. o deus skoet ar muia re an tu dehou. Dond a ra muioù mui al labourerien da gomprenn ; an dra-ze zo bet diskouezet gand ar votadegoù

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

SANT-BRIEG

S.M.B. : grêv e-pad div sizhun

D'ar 6 a viz meurzh, paotred an S.M.B. (Société Métallurgique de Bretagne) a roe lañs d'ur grêv didermen. Padout a reas ar grêv-se div sizhun ; da fin ar sizhun gentañ 170 labourer o doa staget outañ. C'hoant al labourerien 'oa gounit 0,50 lur muioù c'h an eur.

Da heul kaozeadennoù hir patroned an ti a blege dezho o reiñ ur c'resk a 0,30 lur adalek ar c'hentañ a viz meurzh, un all a vo, a 0,20 lur evit kala-mezheven.

Tapet o gwalc'h ganto, ha stad enno, pep hini a adkroge en e oustilioù d'ar 16 a viz meurzh.

« Europe-Auto » : pa grog ar patron er skubellen !

Labourerien « Europe-Auto » o doa dibabet unan anezho da sekretour sindikadel (C.G.T.) ha setu hemañ roet e sac'h dezhañ gant pennoù bras an ti. N'helle ket e gamaladed chom difrom : d'an 9 a viz meurzh, e-pad 1 eur 1/2 al labourerien a zisternie. Diouzh o zu, fuloret, ar batroned a serre ar c'harrdi (garaj) betek al lun 12 a viz meurzh.

Abaoe an deiz-se, a-vare-da-vare, al labourerien a ziskrog diouzh o labour dre m'o deus mistri an ti dibabet an 10 a viz Ebrel evel devezh bras an toullañ-kaoz diwar-ben an adkemer (pe al leuskel er-maez) ar sekretour a sindikad, ar c'hreskiñ ar paeoù (5 %), an adsell ouzh ar renkadoù (klasifikasion) ha paeamant euriou ar serr-stal (lock-out).

PENN-AR-BED

BREST : diskrog-labour e ti Ericsson.

An holl testourien hag ar re a zo o sellout ma z'eo just ar binvioù o deus diskroget diouzh o labour epad ur sizhun.

E-barzh an uzin-se, nevez-deuet e Breiz hag e-lec'h vez graet traou elektronikel ; an darnvrasañ eus al labourerien (70 %) a zo O.S. evel e kalz uzinoù all eus ar

seurt-se e Breizh. Ar pezh emañ an uzinoù-se o klask eo gounit ar muiañ posubl peogwir vez kavet « kalz tud evit labourat ha n'eo ket dav paeañ anezho ker » 'vel m'eo bet laret gant ar sindikalist C.G.T. ha C.F.D.T. eus ti Ericsson.

Ne oa ket moaien gant ar renerien da vont war raok, da bignat e skeul ar paeamantoù setu perak eo bet kroget an diskrog-labour.

KEMPER

Daou vloaz zo e oa 35 den o labourat e ti « Les Miroiteries de l'Ouest ». E penn kentañ ar bloaz 73 ne chome mui nemet 25 ha labourerien all zo da vezañ kaset kuit c'hoazh 'vit ma ne chomo ket muioc'h eget 18 pe 20. Ne oa ket bet laret netra da guzul an ti-se, setu evit goulenn displegadurioù war ar poent-se an holl o deus diskroget diouzh o labour d'ar 15 a viz meurzh. War ar seblant vefe red d'an ti-se digreskiñ niver e implijidi da heul an emglevioù etre B.S.N. ha Saint-Gobain.

Er SATOS, anvet bremañ « Compagnie Armoricaine des Transports » 5 labourer oa bet taolet kuit, sanset vije bet roet dezho ul labour all met erfin n'eus bet netra sirius kinniget dezho, ul labour evit 6 miz, 25 eurvezh dre sizhun.

TUD O KOLL O LABOUR EN TRANSPORTOU IVEZ.

Unan zo bet taolet er maez eus ti Chavey e Kerahes, pevar eus ti Merret e Montroulez. Ar sindikalisted eo ar re zo skoet

ar mod-se, setu petra n'eus merzet ar C.F.D.T. ; Pompidou hag e vandennad endro ; ne vo ket gwall aes an traoù evit al labourerien.

KEMPERLE : setu ur rener hag a stourm gant kalon a enep d'ar sindikalisted

Da heul harz-labour ti Oraly e Gwidel oa savet ur sindikad C.F.D.T. e ti Madec e Kemperle (dilhad vez graet aze) ; an dra-se oa er gazetennou d'an 2 a viz c'hewrer. Kerhent oa kroget ar berc'h a enep d'ar re oa er sindikad. An doareoù zo anveet mat, ar rener n'eus krouet ur sindikad faos C.F.T. da labourat evitañ hag emañ n'eus votet evit kas kuit teir implijad. Ur c'huzul-skoazell zo bet krouet e Kemperle, unan eus delegeed ar C.F.D.T. zo bet adkermeret, votadegoù all zo bet graet ar C.G.T. n'eus bet pevar plas hag ar C.F.D.T. daou.

Met Madec n'eus ket lavaret e ger diwezhañ hag e penn-kentañ miz meurzh un trakt eus ar c'huzul-skoazell a lavare e noa graet berc'h adarre war unan eus an delegeed.

DEPARTAMANT AN-NAONED

PENBO (Paimbœuf) : daoust hag e vo serret an uzin Kulmann ?

Ul lod eo Kulmann eus an traoù chimik graet gant an « trust » Ugin-Kulmann, ha reiñ a ra labour da 700 den. N'eus nemet al labouradeg-se en tu all d'ar ster-Liger. Treiñ a ra mat an uzin da welout, met un enklask pizh eus ar C.F.D.T. a ziskouez e hellfe herzel stal-labour an « hollen-staat » (uree) hag hini an « amoniag ». Dont a ra kreñvoc'h ar soñj-se dirak komzoù ar renerien pa lavaront : n'hellont ket reiñ da grediñ e vo dalc'het al labourioù a zegas koll-arc'hant... ».

Daoust hag e vo uzin Penbo ar 52vet ti aet da netra abaoe 1962 ?

DONJ (Donges) : daou zezvezh harz-labour e ti Antar

Roet eo bet d'ar batroned ur roll bras a c'houlennou, ennañ ar vakansoù, ar c'hargoù da vezañ dalc'het, an implij diroll eus al labourerien etre-karg (intérimaire), ar goprou da greskiñ betek 1000 lur, al leve (retred) adalek 60 vloaz hag all... Ar renerien n'o deus kinniget netra. Harzet eo bet al labour d'an 28 a viz c'hwevrer.

KERC'HFAOU (Carquefou) : goude ar c'harr-marc'hadourezh dalc'het a-sav e La Seilleraye, galvet eo bet ar F.D.S.E.A. hag ar C.D.J.A. dirak ar barner.

An ti Negobeureuf, kontrolet gant an Union laitière Normande, en deus galvet ar justis evit kaout un digoll eus an droug graet dezhañ. Se a ziskouez splannoc'h ar

plas kemeret gant ar « c'hoperativoù » a glask lakaat gounid-arc'hant tud 'zo araok ezhommoù an holl, evel ma lavar F.D.S.E.A. an departamant. Diouzh e du, ar C.D.J.A. a ziskler « al liamm evit eus etre an U.L.N. ha pennoù ar Stad evit flastrañ goulennou al labourerien-douar.

NAONED : stourm e burevioù Laving-Graces

Nac'h a ra ar renerien kreskiñ goprou ar 4000 den implijet ganto, hervez an abeg ez eo diaes an traoù gant an ti. Tost eo ar goprou eus ar S.M.I.C. (etre 4,65 ha 4,96 pep eurvezh). Kroget eo ar stourm gant harzoù-labour ha divizoù etre ar batroned hag ar sindikadoù C.G.T. ha C.F.D.T.

E ti Dubo ez eus tud bountet er-maez adarre

Kemmenet eo bet e vo 39 den lakaet er-maez. Soñj ez eus lakaet etre 50 ha 95 den er-maez. Klozet e vo an uzin, a ziougan ar C.G.T. Abaoe kalz a vizioù e kemenn a vouezh uhel ar renerien e raint pep tra evit mirout an uzin, met d'an hevelep mare reont o seiz gwellañ evit kas an uzin da get en ur ober traoù a vir outi labourat.

Kreizennañ a reer atav an uzinoù

Aet eo Lu-Brun etre daouarn an ti-bank Worms hag an « trust » Pechelbronn. Muioc'h-mui a gomzoù flour ez eus evit al labourerien, met... un uzin nevez a sav e-kichen Reims. Da belec'h e yelo an traoù iriennet gant ar pennoù bras ne reont ket forzh eus al labourerien ha zoken eus pennoù ar gêr ha re ar c'horn-bro.

Diouzh e du, an ti Saupiquet en em stag ouzh an trust Unipool...

PENNAD-STUR

memes ma n'eo ket et o mouezioù d'an U.D.B. peogwir e felle dezo votin efedus en eur reir o mouezh d'ar « Programme commun » pe marteze n'int ket et awalh war-raog c'hoaz evid voti socialist ha breizat evid digoloniza Breiz. E sirkonskripsion Brest Landerne ez om bet laouen diouztuda welout eur strollad all euz an U.D.B. krouet e Plouzane-Lokournan ha moaien vo da ober reou all c'hoaz. Red eo bet ivez d'an tu kleiz kaozeal kalz euz Breizh e-pad ar stourm. Kement-se a zeu da skoazell hor menozioù socialist hag hor menozioù diwar benn Breiz. Kredi a reom muioc'h eget biskoaz ez eo red lakad ar socialism e Breiz da glota gand gwirvoudou ar vro. Euz an tu all ar stourm evid Breiz zo bet sklêr ivez peogwir an tu dehou breizat e oa aze e-leh oa an U.D.B. Setu displeget eo bet ganeomp, heb tamm gevier, eur stourm euz an tu kleiz e gwirionez hag evid al labourerien.

Med hir e vo labour an dekolonizasion rag arabad disoñjal, war 13 ministr paseet en dro d'an taol kenta, 5 oa e Breiz. Ya, e kalz plasou e chom an dud da gredi e vo roet dezho kement tra gand ar mestr ma zegasont o skoazell dezhañ.

Er frañs chom a ra eta an tu dehou e penn. Med 'vel m'eo bet diskouezet d'an taol kentañ an tu kleiz a vond war raog, muioc'h mui ez eus tud er vro n'int ket kontant. A dra-sur e ranko ar gouarnamant ober eun nebeud traoù evid al labourerien evid digreski niver ar re gwallgontant, med peogwir ar pez gonto atao evitañ eo gounid muioc'h red e vo dezhan gwaska ar bobl en eul leh all. Ouzhpenn-se Breizl e vo e-touez ar re ganta da veza skoet gand diesterioù-arhant ar bed kapitalist ha gand ar c'hentskrivadeg etre Europa ar c'hornog hag ar stadou Unanet.

Bremañ e weler ar stadou Unanet o klask sioulaad broiou Europa : volonteze vad e tiskouezom a lavar gouarnamant Nixon grit heñvel. Med n'eo nemed evid dond en dro da c'houde evid beza mestr war ekonomie Europa. Eur samant diës eo an traoù evid an imperialism U.S. er bed war gil ez a en Asia ha dija en deus ranket plega er Vietnam hag er Laos. En tamm-se euz ar bed Lon Nol eo e e-gartenn diwezañ med arabad huchal re abred rag Thieu a zo atao en e blas. Er fin daoust da tout ar pez n'eus grêt ar stadou Unanet Allende n'eus dalhet penn e votadegoù ar Chili.

Kement-se a zigas kalon deom en hor stourm evid Breiz socialist hag en hor stourm etrevroadel.

MOR-BIHAN

AR C.F.D.T. A LABOUR EVIT AN DUD IMPLIJET EN TIEZ.

A c'houde ar lan a viz genver 1972 n'eus bet chenchamant ebet evit an dud implijet en tiez. Al lod muiañ anezhe a vez gopraet 749 ha 789 lur ar miz (goprou hep astenn), hervez an niverennoù-merk 110 ha 120. Ha koulskoude, bout a zo bet kresk war ar vuhez a c'houde 1972.

Un emglev-micher bet goulennet e miz du 1969 a zo bet roet d'ar 26 a viz genver 1973...

Evel ma welet, pep tra zo graet evit ar vecherion.

MECHERERION ESTREN ER MOR-BIHAN.

Spagnoled, Portugaliz, Algeriz, Tuniziz, Turked zoken, a vez kavet bremañ en hon

departamant. Labourat a reont en holl vicherioù ar sav-tiez.

Penaos int bet serret en o bro ? Petra a vez goulennet outo ken e-kenver ar goprou, ken e-kenver an eurvezhoù-labour ?

Muioc'h-mui ar sindikadoù a ra war-dro ar vecherion-se.

AR SINDIKADOÙ C.G.T. HAG AR SAV-TIEZ.

D'an 8 a viz meurzh, en Oriant, sindikadoù C.G.T. ar sav-tiez a zo en em dolpet, evit gouiet penaos e oa an traoù. Fall e gwirionez : re zister eo ar goprou, re hir an amzer-labour, re niverus ar wallzarvoudoù (pe aksidantoù) a zigouezh, hag ouzhpenn, gwirioù ar sindikalerion a vez graet goap outo...

Kement-se a zispleg perak ne fell ket d'ar re yaouank labourat war ar micherioù-se.

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goût penaos skrivañ brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emez, hag ho skritur eo melezeur ho soñjou ! Re aes, re eun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionez muioc'h-mui a dud a gaver — tud yaouank peurvuiañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzh pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-skritur pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab, a-benn ar finetre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskis e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlaboure-rien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel.
1 000 skw tennet.
Diskleriet hervez lezenn : 2ed trim.

SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

Skoazellit Pobl Vreizh
hag ar stourm evit hor yezh
en ur gas ho profoù da :
« Pobl Vreizh »
K.R.P. 2746-79 Roazhon.

J.L. Roazhon 5,00
G.A., Naoned 4,00
L.A., Pleherel 4,00

M.L., Konkerne 2,00
O.K., Ploue 24,00
R.D., Roazhon 4,00
B.M., Montrouge 44,00

Hollad 87,00
Hollad al listennoù araog 443,30
Hollad 520,30